

Právo cenných papírů. Účastenské cenné papíry

Obecný úvod do práva cenných papírů

- Cenné papíry jsou obecně upraveny v Občanském zákoníku (§ 514 až 544).
- Definice OZ: Cenný papír je listina (movitá věc, hmotná věc), do které je právo vtěleno takovým způsobem, že jej nelze bez cenného papíru uplatnit či převést.
- Rozlišení – DRUH x FORMA
- různé druhy cenných papírů znamenají různá práva vtělená do těchto cenných papírů,
- forma cenného papíru určuje osobu, které náleží práva z cenného papíru a jeho základní vlastnost - převoditelnost (způsob, jakým může být převeden)

Formy cenných papírů

- Určení formy nám udává, kdo je vlastníkem a jakým způsobem může tento cenný papír převést. Forma může být:
  - Na doručitele
  - Na řad
  - Na jméno

Cenný papír na doručitele

- Cenný papír, jehož majitelem/oprávněným vlastníkem je osoba, která je držitelem cenného papíru, aniž by byla jako majitel uvedena na tomto cenném papíru jménem (neobsahuje jméno oprávněné osoby). Právy plynoucími z tohoto cenného papíru je oprávněn disponovat ten, kdo jej "předloží".
- Cenné papíry na doručitele jsou neomezeně převoditelné, a to pouhým předáním (tzv. tradicí). Držitel akcie je pro emitenta anonymní. Výhodou je snadná obchodovatelnost.

Cenný papír na řad

- cenný papír, který se v listinné podobě převádí rubopisem (indosamentem) a předáním (tradicí). Práva spojená s tímto cenným papírem je oprávněn vykonávat ten, kdo cenný papír předloží a na jehož jméno byla listina vydána nebo jemuž svědčí nepřetržitá řada rubopisů. Tj. oprávněná osoba je tam označena. Tato osoba je považována i za majitele cenného papíru, nestanoví-li zákon jinak.
- Dělí se na zákonné ordrepapíry (jiné označení) a ostatní. Zákonný ordrepapír je takový listinný cenný papír, který je vystaven na jméno bez výslovné doložky "na řad", a přesto je převoditelný rubopisem (např. akcie na jméno, dluhopisy na jméno, směnka).
- K převodu je třeba rubopis (tzv. indosament) + předání (tradice) + smlouva (avšak ta nemusí být písemná, takže v praxi postačuje indosament a tradice).
- Důležitá je tzv. tradice, tedy předání novému majiteli (předání "z ruky do ruky").
- Cenné papíry na řad se nemusí nijak odlišovat od cenných papírů na jméno (viz níže), také alespoň zprostředkovaně obsahují jméno 1. nabyvatele, rozhodující je tedy, co o jejich formě říká zákon; cenné papíry na jméno nejsou převoditelné rubopisem.

Co je to rubopis

- vyjádření vůle převodce cenný papír převést na rubu cenného papíru
- prohlášení, kterým se cenný papír převádí na nového oprávněného
- může jich být několik (řada rubopisů)

VZOR RUBOPISU PŘI PŘEVODU LISTINNÉ AKCIE

(RUBOPIS = zadní strana listinné akcie)

Za mne na řad: Jméno Příjmení, RČ xxxxxx/xxxx, Adresa bydliště ve tvaru Ulice č.p., PSČ Město

(identifikační údaje o novém majiteli)

Jméno Příjmení a podpis

(původní majitel)

Poznámky:

- na rubopisu se podepisuje pouze původní majitel a jeho podpis se úředně **neověřuje**,
- na rubopis se neuvádí datum převodu,
- listinnou akci s rubopisem následně předloží **nový majitel** k přeregistraci v sídle společnosti.

Cenný papír na jméno

- Cenný papír, jehož majitelem je osoba, která je jeho oprávněným vlastníkem, a která je jako majitel uvedena na tomto cenném papíru jménem. Právy plynoucími z tohoto cenného papíru je oprávněn disponovat ten, kdo je na tomto cenném papíru uveden jménem.
- Pro cenné papíry na jméno je typické, že obsahují jméno oprávněného ve svém textu a převádějí se: písemnou smlouvou o postoupení práv, tj. postoupení pohledávky (cesí) + předáním (tradicí).
- Není převoditelný rubopisem

Podoba cenných papírů

Listinná podoba (hmotná podoba)

- Cenný papír existuje jako fyzická listina. Jejich obsah je zachycen na konkrétním nosiči, např. papíru. Všechny cenné papíry mohou existovat v listinné podobě (výjimky stanoví zvláštní právní předpisy, ovšem ne paušálně pro některý druh cenných papírů, ale pouze pro vybrané emitenty). Listinná podoba může zahrnovat pouze jednu akcii nebo může být vydána hromadná listina, která zahrnuje více akcií.

Zaknihovaná podoba (nehmotná podoba x definice OZ)

- Cenný papír existuje pouze jako záznam v evidenci, zaknihovat lze pouze zastupitelné cenné papíry – tj. cenné papíry téhož druhu vydané tímž emitentem (akcie, podílové listy, dluhopisy, opční listy apod.). Evidenci zaknihovaných cenných papírů má v České republice na starost Centrální depozitář cenných papírů, a.s.
- V případě zaknihované podoby nejde o “cenný papír”, ale jeho náhražku. Převod probíhá změnou zápisu v evidenci
- V evidenci se eviduje účet vlastníka (evidují se cenné papíry majitele účtu) nebo účet zákazníka (evidují se cenné papíry osob, které je svěřily zřizovateli účtu).

Druhy cenných papírů

- Pojem cenný papír je v České republice definován v § 514 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (OZ), takto: „Cenný papír je listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést.“
- Náležitosti cenných papírů určují jednotlivé zákony.
- Neexistuje numerus clausus (tj. uzavřený/taxativní výčet) cenných papírů v zákonech (dříve tomu tak bylo v již zrušeném zákoně o cenných papírech č. 591/1992 Sb.), ale je umožněno vydávat i inominační (nepojmenované) cenné papíry k jiným právům. Pro ně je stanovena povinnost uvést alespoň odkazem na emisní podmínky právo, které je s daným cenným papírem spojeno, a údaj o emitentovi.

Druhy cenných papírů

Výslovně upraveny jsou v zákonech tyto:

- akcie (§ 256 zákona o obchodních korporacích (ZOK))
- Kmenové listy
- zatímní listy (§ 285 ZOK)
- podílové listy (§ 115 zák. o investičních společnostech a investičních fondech)
- dluhopisy (zák. č. 190/2004 Sb., o dluhopisech)
- investiční kupóny (zák. o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby)
- kupóny (§ 523 OZ)
- opční listy (§ 295 ZOK)
- směnky (čl. I a III zák. směnečného a šekového)
- šeky (čl. II a III zák. směnečného a šekového)
- náložné listy (§ 2572 a násl. OZ)
- skladištní listy (§ 2417 OZ)
- zemědělské skladní listy (§ 2 zák. o zemědělských skladních listech)

Druhy cenných papírů

- Někdy se za cenné papíry označují i bankovky, které mají svůj původ ve směnkách, ale česká legislativa je pod tento pojem nezahrnuje a pojednává o nich samostatně.
- Např. německý občanský zákoník uvádí mnohem širší škálu cenných papírů, respektive definuje zvláštní termín „Inhaberpapier“ (cenný papír na majitele či doručitele), pod něž spadají mimo jiné i takzvané „kleine Inhaberpapiere“ (malé cenné papíry na majitele), mezi něž patří třeba poštovní známky, jízdenky, vstupenky, telefonní karty, dárkové kupóny, kolkové známky, dálniční známky atd. České právo se podobnými předměty speciálně nezabývá, některé se považují za tzv. ceniny.

Kmenový list ve společnosti s ručením omezeným

- Určí-li tak společenská smlouva, může být podíl společníka představován kmenovým listem.
- Je-li podle společenské smlouvy dovolen vznik více podílů pro jednoho společníka, může společnost vydat kmenový list pro každý podíl
- Pokud je v souladu se společenskou smlouvou vydán kmenový list, je do něj vtělen obchodní podíl.
- Takový podíl se pak převádí převodem kmenového listu

Kmenový list

- Kmenový list je cenný papír představující podíl jeho vlastníka na určité společnosti. Na rozdíl od akcie, která představuje podíl na akciové společnosti, je možné kmenový list uplatnit převážně k podílům na společnosti s ručením omezeným. Kmenový list je možné vydat v listinné podobě, což usnadňuje jeho pohodlný převod. Může jej vlastnit i právnická osoba, a to i zahraniční.
- Osoba uplatňující práva společníka spojená s kmenovým listem, musí být primárně v kmenovém listě uvedena jako jeho vlastník. Největší benefit kmenových listů představuje právě jejich snadná převoditelnost. Nový společník by pak měl být zapsán do obchodního rejstříku bez zbytečných odkladů

Kmenový list

- Zákon přikazuje, aby kmenový list mohl být vydán pouze k podílu, jehož převoditelnost není omezena nebo podmíněna.
- To má své výhody i nevýhody. Převoditelnost je volná a smlouva o převodu nemusí být uzavřena písemně.
- Nevýhodu lze spatřovat v tom, že ostatní společníci nemají žádnou možnost ovlivnit převod podílu jiného společníka ani takovému podílu bránit
- Ze zákona je kmenový list cenným papír na řad. Pro převod se vyžaduje smlouva a rubopis, zákon však zakazuje tzv. blankoindosamentu. To znamená, že nabyvatel musí být v rubopisu vždy jasně identifikován.
- Zákon také zakazuje, aby byl kmenový list vydán jako zaknihovaný cenný papír. Zákon rovněž zakazuje přijetí kmenového listu k veřejnému obchodování (např. na

Kmenový list obsahuje tyto náležitosti:

- a. označení, že se jedná o kmenový list,
  - b. jednoznačnou identifikaci společnosti (emitenta)
  - c. výši vkladu připadající na podíl,
  - d. jednoznačnou identifikaci společníka vlastnícího kmenový list ke dni jeho vydání (a jeho prostřednictvím vlastnící do něj vtělený obchodní podíl).
  - e. označení podílu, k němuž je kmenový list vydán
  - f. označení kmenového listu, jeho číslo a podpis jednatele nebo jednatelů.
- Podpis může být nahrazen jeho otiskem, pokud jsou na listině současně použity ochranné prvky proti jejímu padělání nebo pozměnění

Investiční list

Investiční list je podobný kmenovému listu u SRO

Investiční listy jsou upraveny v zákoně č. 240/2013 Sb. o investičních společnostech a investičních fondech.

Emitovat je mohou pouze investiční fondy v podobě komanditní společnosti (součástí obchodní firmy ... „komanditní společnost na investiční listy“).

Jde o komanditní společnosti, v níž pouze jeden společník ručí za její dluhy neomezeně („komplementář“) a podíly společníků, kteří ručí za její dluhy jako komanditisté omezeně, jsou představovány investičními listy

Operativnější forma kolektivního investování prostřednictvím cenného papíru namísto obecné majetkové účasti.

Investiční list

Investiční list je cenný papír na řad. Mohou s ním mohou být spojena různá práva podle toho, jaké druhy investičních listů upravuje společenská smlouva, která stanoví též zvláštní práva spojená s investičním listem a jejich rozsah

Investiční list nemůže být přijat k (veřejnému) obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu. Investiční list nelze vydat jako zaknihovaný cenný papír

Náležitosti investičního listu

- označení „investiční list“,
- údaje nutné k identifikaci společnosti,
- údaje nutné k identifikaci komanditisty,
- výši vkladu připadající na podíl, a splacenou část tohoto vkladu k datu emise investičního listu
- označení investičního listu, jeho číslo a podpis komplementáře.

Akcie

- Akcie je cenný papír, který potvrzuje, že jeho majitel (držitel) je akcionář, tj. že vložil určitý majetkový podíl (kapitál) do akciové společnosti. Akcionář má různá práva. Např. je oprávněn podílet se na zisku společnosti formou dividendy a účastnit se na řízení společnosti mimo jiné tím, že je oprávněn hlasovat na valné hromadě, případně se podílet na likvidačním zůstatku společnosti v případě likvidace. Za závazky společnosti akcionáři po dobu trvání účasti ve společnosti neručí. Výjimku tvoří pouze ručení za dluhy společnosti do výše podílu akcionáře na likvidačním zůstatku po zrušení společnosti s likvidací.
- S některými akciemi se obchoduje na burzách cenných papírů, kde se tak v rámci nabídky a poptávky určuje i jejich cena.

Akcie

Základním účastenským cenným papírem v akciové společnosti je akcie.

- Na určité množství akcií je rozvržen základní kapitál akciové společnosti, rozvržení (zejména počet) je uveden ve stanovách společnosti
- Akcie může být akcionáři vydána až po plném splacení emisního kursu, ke které se vkladatel (nebo jeho předchůdce) zavázal. Do doby splacení hovoříme o tzv. nesplacené akci.

Zatímní list

- Pokud to upraví (určí) stanovy společnosti, akciová společnost po svém vzniku emituje a akcionářům vydá zatímní listy.
- Zatímní list je pak vyměněn za akcii či akcie po plném splacení emisního kursu (tedy splnění vkladové povinnosti). Zatímní list je ze zákona cenným papírem na řad a je tedy převoditelný smlouvou a rubopisem.
- Reprezentují práva a povinnosti spojená s nesplacenou akcií.
- Zatímní -> dočasný.

Co je to dluhopis

- Dluhopis (též obligace) je cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení určité dlužné částky a případně vyplacení stanovených výnosů a další povinnosti. Dluhopis tak umožňuje zajistit subjektu zdroj financování, aniž by si musel půjčit (např. v bance), jeho věřitelská základna je tak rozprostřena mezi širokou řadu majitelů dluhopisů.
- Dluhopisy typicky emituje stát, územní samosprávný celek (kraj, obec) nebo obchodní korporace (právnícká osoba). Může ale i jakákoli fyzická osoba. Podmínkou, aby mohl být dluhopis v Česku veřejně nabízen, je schválený prospekt (rámcové podmínky emise dluhopisů) od ČNB nebo pokud je udělena výjimka ČNB, např. velikostí emise do 1 mil. eur. V jiném případě může být nabízen pouze neveřejně. Dluhopis je vedle akcií nejvýznamnější cenný papír finančních trhů, dluhopisy (především státní) se obchodují ve značných objemech na mimoburzovních finančních trzích.

Dluhopis a opční list

- Základní dluhopis je takový cenný papír, který zajišťuje svému vlastníku právo na pevný či flexibilní úrokový výnos (dle emisních podmínek) a ke dni splatnosti dluhopisu také výplatu jmenovité hodnoty dluhopisu
- Rozlišujeme:
- Vyměnitelné dluhopisy
- Prioritní dluhopisy

Vyměnitelné a prioritní dluhopisy

- Vyměnitelné dluhopisy - je s nimi spojeno právo na výměnu za jiný dluhopis nebo akcii.
- Prioritní dluhopis - je s nimi spojeno právo na proplacení (jmenovité hodnoty + výnosu) + právo na přednostní upisování akcií společnosti, která je vydala (při zvyšování základního kapitálu u a.s.).

Opční list

- Je cenný papír, s nímž je spojeno právo za úplatu přednostně nabít určitý počet cenných papírů akciové společnosti, ve stanovené době a za stanovený emisní kurs (cenu) - např. při získání vyměnitelných či prioritních dluhopisů, při zvyšování základního kapitálu
- Akciová společnost může vydat k uplatnění přednostního práva (na výměnu či upsání) samostatný opční list.
- Opční list je cenný papír na doručitele.
- Zákon také dovoluje, aby byl opční list vydán jako zaknihovaný cenný papír.

Opční list obsahuje aspoň

- označení, že se jedná o opční list,
- identifikaci společnosti,
- určení, kolik akcií a jaké formy (na doručitele, řad, jméno), jaké podoby (listinné nebo zaknihované akcie), v jaké jmenovité hodnotě, jakého druhu, půjde-li o akcie různého druhu, anebo kolik dluhopisů společnosti, lze získat, jaké formy, a v jaké jmenovité hodnotě, a
- lhůtu, místo a podmínky pro uplatnění práva.

Závěrem:

- Cenné papíry jsou zvláštní věci, které umožňují výkon práv do nich vtělených.
- Povinně jsou vydávány akciovou společností, mohou být vydány i společností s ručením omezeným. Některé cenné papíry i některé zaknihované cenné papíry jsou veřejně obchodovatelné na burze (evropském regulovaném trhu cenných papírů).
- Cenný papír je např. i směnka.

Vodohospodářská společnost Olomouc, a.s.
se sídlem Olomouc-Hodolany, Tovární 1059/41, PSČ 772 11, IČO: 47675772

HROMADNÁ LISTINA

Série AC číslo 000002

nahrazující **462 ks** kmenových akcií na jméno v listinné podobě o jmenovité hodnotě **10 000 Kč** čísla 000001 - 000462,
tzn. nahrazující akcie o celkové jmenovité hodnotě **4 620 000 Kč**, všechny s omezenou převoditelností
podle úpravy stanov emitenta, na jméno

Obec Hlubočky

Práva z této hromadné listiny jsou převoditelná s těmiž omezeními jako akcie, jež jsou jí nahrazovány:
nemohou však být převodem děleny na podíly. Základní kapitál emitenta v době emise činí **629 350 000 Kč** a je rozdělen na:
448 ks akcií o jmenovité hodnotě **1 000 000 Kč**, **18 ks** akcií o jmenovité hodnotě **100 000 Kč**, **7 825 ks** akcií o jmenovité hodnotě **10 000 Kč**,
31 385 ks akcií o jmenovité hodnotě **1 000 Kč**, všechny kmenové v listinné podobě znějící na jméno s omezenou převoditelností
podle úpravy stanov, a **69 915 ks** kmenových akcií o jmenovité hodnotě **1 000 Kč** v zaknihované podobě znějících na majitele.

Datum emise akcií touto listinou nahrazených je 9. listopad 2017.

Mgr. Václav Hušek
místopředseda představenstva

Mgr. Marta Vláčilová
předseda představenstva

KMENOVÝ LIST

[*název firmy*]

IČ: [*IČ firmy*]

se sídlem [*adresa firmy*]

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném [*název soudu*], oddíl [*oddíl obchodního rejstříku*], vložka [*vložka obchodního rejstříku*]

ČÍSLO KMENOVÉHO LISTU:	[<i>pořadové číslo</i>]
JMÉNO/NÁZEV SPOLEČNÍKA:	[<i>jméno</i>]
DAT.NAR./IČ SPOLEČNÍKA:	[<i>datum nebo IČ</i>]
BYDLIŠTĚ/SÍDLO SPOLEČNÍKA:	[<i>adresa bydliště nebo sídla</i>]
VÝŠE VKLADU:	[<i>částka</i>]
VELIKOST PODÍLU:	[<i>velikost podílu</i>]
ČÍSLO A TYP PODÍLU:	[<i>označení podílu - základní/jiný</i>]
DATUM VYSTAVENÍ:	[<i>datum vydání kmenového listu</i>]

(podpis jednatelů)

KMENOVÝ LIST

Obchodní společnost **ZYXW s.r.o.**
IČO 12547896 **se sídlem** Nádraží 15, 78901 Zábřeh
zapsaná v Obchodním rejstříku X Krajským soudem v Ostravě, oddíl X, vložce č. X

Základní kapitál společnosti ZYXW s.r.o. činí 100 000 Kč (sto tisíc korun českých)
a je rozdělen na 10 kusů kmenových listů,
z nichž každý představuje podíl ve výši 10 000 Kč na společnosti ZYXW, s.r.o.

Společník: JAN NOVÁK
Datum narození: 1.1.2000
Bytem: Dlouhá 1, 11000 Praha 1

Výše vkladu připadající na podíl: 10 000,- Kč (slovy deset tisíc korun)
Označení podílu: Podíl č. 1
Číslo kmenového listu: 001
Datum vydání: 1.1.2021

Podpis: JAN NOVÁK

Jednatel: PETR NOVÁK

Vzor dluhopis

2M INVEST ®	Emitent 2M INVEST & DEVELOPMENT s.r.o. IČO: 06250637 Služská 39, 250 63, MRATÍN	
Realitní dluhopis č.		
DLUHOPIS		
vydaný dle emisních podmínek č. 001/2018 společnosti 2M INVEST & DEVELOPMENT s.r.o.		
Jmenovitá hodnota		
100.000 Kč (sto tisíc korun českých)		
Úrokový výnos dluhopisu		
6 % p.a.		
Datum emise 1. 9. 2018	Datum splatnosti 31. 8. 2021	Výplata úroků 1× ročně
..... Bc. Martin Tesárek	..... Martin Charvát	
Údaje o vlastníkoví dluhopisu jméno, příjmení, název či obchodní firma: datum narození či identifikační číslo: adresa trvalého bydliště či sídla:		

Vzor směnky vlastní

Bez protestu

V ..... dne .....
(místo a datum vystavení, měsíc slovy)

Za tuto směnku zaplatím dne ..... na řad .....
(údaj splatnosti, měsíc slovy) (jméno a adresa)

částku ..... korun českých
(částka číslem i slovy)

Splatno v ..... u .....
(místo placení) (domicil)

Výstavce .....
(jméno/název a adresa)

.....
(podpis)

Vzor směnky cizí

V ..... dne .....
(místo a datum vystavení, měsíc slovy)

Za tuto směnku zaplaťte dne ..... na řad .....
(údaj splatnosti, měsíc slovy) (jméno a adresa)

částku ..... korun českých
(částka číslem i slovy)

Směnečník .....
(jméno)

.....
(adresa)

Splatno v ..... u .....
(místo placení) (domicil)

Výstavce .....
(jméno/název)

.....
(podpis)